

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

Βασιλική (Βάσω) Πέννα

ΤΙΤΛΟΣ – ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αναπληρώτρια καθηγήτρια
Βυζαντινή Ιστορία, Βυζαντινή Νομισματική και Σιγίλλογραφία

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών,
Παλαιό Στρατόπεδο, Καλαμάτα 241 00 /
τηλ: 0030-271210-65122, email: vpenna@uop.gr, vpenna3@gmail.com

ΣΠΟΥΔΕΣ

- Πτυχίο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 1974
- Διδάκτορικό (DPhil), Πανεπιστήμιο Οξφόρδης, Faculty of Modern History, Department of Medieval History, 1991

ΤΟΜΕΙΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

- Οικονομική και νομισματική ιστορία του Βυζαντίου
- Ιστορική γεωγραφία και τοπική ιστορία (ελλαδικός χώρος, Βαλκάνια, Μ. Ασία) κατά τους βυζαντινούς χρόνους με βάση κυρίως τη νομισματική μαρτυρία και τη σιγίλλογραφία
- Εικονογραφία της βυζαντινής τέχνης βάσει της νομισματικής και της σιγίλλογραφίας
- Βυζαντινή προσωπογραφία
- Θεσμοί του Βυζαντίου
- Οικονομική και νομισματική ιστορία της αρχαίας Ελλάδος
- Ιστορία του χρήματος
- Το νόμισμα ως φορέας ιστορικής μνήμης
- Το νόμισμα ως κάτοπτρο κοινωνικών ή πολιτιστικών φαινομένων
- Το νόμισμα ως εργαλείο πολιτιστικών δρώμενων

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ / ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

A. Υπουργείο Πολιτισμού, Επιμελήτρια Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, 1974-1998:

- 12η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων/ Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1974-1978)
- 3η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων/ Νήσοι του ΒΑ Αιγαίου: Χίος, Λέσβος, Λήμνος (1980-1983, 1986-1987)
- Νομισματικό Μουσείο, Αθήνα (1978-1980, 1987-1998). Αναπληρώτρια Διευθύντρια του Μουσείου από την άνοιξη του 1994
- Παραίτηση από το Υπουργείο Πολιτισμού (άνοιξη 1998)

B. Athens Centre / Ελληνικός Πολιτισμός, 1998-2005:

Καθηγήτρια Βυζαντινής Ιστορίας και Τέχνης σε προγράμματα επικυρωμένων ανταλλαγών με Κρατικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα των Ηνωμένων Πολιτειών (Penn State University & UCLA)

Γ. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), 1998-2004:

- Ακαδημαϊκή Υπεύθυνη για τη συγγραφή του εγχειριδίου *Βυζάντιο και Ελληνισμός*
- Συγγραφέας δύο κεφαλαίων στον παραπάνω τόμο (“Βυζαντινοί Θεσμοί” και “Η Βυζαντινή Κοινωνία”).

- Συγγραφέας του κεφαλαίου “Ο δημόσιος, οικονομικός και κοινωνικός βίος των Βυζαντινών” στο εγχειρίδιο *Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Ελλάδα I: Από την Αρχαιότητα έως και τα Μεταβυζαντινά χρόνια* (200 σελίδες).
- Μέλος Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ) στη Θεματική Ενότητα *Ευρωπαϊκός Πολιτισμός*

Δ. Σχολή Ξεναγών, Καθηγήτρια Βυζαντινής Ιστορίας, Αθήνα, 1999-2001

Ε. Κέντρο Μελέτης Νεότερης Κεραμεικής, Διευθύνουσα Σύμβουλος, 2002-2005

Στ. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών:

- Διδάσκουσα Βυζαντινή Ιστορία (Π.Δ. 407/80), Σεπτ. 2003 - Σεπτ. 2006
- Μέλος ΔΕΠ στη βαθμίδα της Επίκουρης καθηγήτριας με γνωστικό αντικείμενο Βυζαντινή Ιστορία, Βυζαντινή Νομισματική και Σιγίλλογραφία, 2006-2013.
ΦΕΚ Διορισμού: 258/31.08.2006
ΦΕΚ Μονιμοποίησης: 412/17.06.2011
- Μέλος ΔΕΠ στη βαθμίδα της Αναπληρώτριας καθηγήτριας
ΦΕΚ Διορισμού: 694/03.07.2013

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Προπτυχιακά μαθήματα

Α. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών. Διδασκαλία μαθημάτων κορμού και κατεύθυνσης, καθώς και μαθημάτων επιλογής σύμφωνα με το επικαιροποιημένο και εγκεκριμένο Πρόγραμμα Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (2014/2015).

Ειδικότερα:

- Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία
- Οικονομική & Νομισματική Ιστορία του Βυζαντίου
- Εισαγωγή στη Νομισματική Ιστορία: Αρχαιότητα, Ρωμαιοκρατία, Μεσαίωνας
- Ειδικά Θέματα Σιγίλλογραφίας: Εισαγωγή στους κοινωνικούς, πολιτικούς και εκκλησιαστικούς θεσμούς του Βυζαντίου
- Βυζαντινή Αρχαιολογία: Μικροτεχνία

Β. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Φιλολογίας:

- Βυζαντινή Ιστορία

Μεταπτυχιακά μαθήματα

Α. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Φιλολογίας, Διαπανεπιστημιακό και Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ηθική φιλοσοφία»:

- Ηθική και χρήμα (2009/10 – 2013/14). Μάθημα επιλογής

Σεμινάρια σε μεταπτυχιακά προγράμματα

Α. Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ιστορίας: Μεθοδολογία κριτικής και έκδοσης των ιστορικών πηγών, (2008/9):

- Η βυζαντινή νομισματική ως πηγή ιστορικής πληροφόρησης

Β. Πανεπιστήμιο Αθηνών – ΕΙΕ: Σεμινάριο Νίκος Οικονομίδης (2008-2015):

- Η νομισματοκοπία του 11ου αιώνα
- Χρήμα και αγορά στην εποχή των Μακεδόνων
- Εικονογραφικοί νεωτερισμοί και αντικατροπτισμοί μιας διαμελισμένης αυτοκρατορίας: το βυζαντινό νόμισμα κατά τον 13ο αιώνα
- Η νομισματοκοπία του 12ου αιώνα: εικονογραφικές παρατηρήσεις
- Από τον Αναστάσιο Α΄ στον Μαυρίκιο. Νόμισμα: χρήση και ιδεολογία

Γ. King's College London, MA Late Antique and Byzantine Studies, *Introduction to Byzantium* (2010-2011)

- Monetary economy in Byzantine cities
- Byzantine coins: imperial images and their reflections
- Some case studies on numismatic circulation: how coins can help historians and archaeologists to reassess obscure or controversial subjects

Δ. Université d'été de Byzantinologie, EHESS CRH - Centre d'études byzantines, néohelléniques et sud-est européen (2012-2014)

- Économie byzantine: Le témoignage numismatique
- Corporations and productive activities
- Money and sanctity
- Money and sin

Ε. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Φροντιστήριο Ιστορικών Επιστημών (1991-2005, 2011- 2014)

- Βυζαντινή Νομισματική

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, σε συνεργασία με τον κ. Γ. Στείρη, λέκτορα τότε του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου/Π.Δ. 407/80 (2003/4 – 2005/6)

Κατά αλφαβητική σειρά δίδαξαν οι: Χ. Γάσπαρης, Μ. Γεωργοπούλου, Α. Γιαγκάκη, Ν. Γκιολές, Σ. Καπετανάκη, Χ. Καρδαράς, Τ. Κόλιας, Θ. Κολλυροπούλου, Μ. Κολυβά, Α. Λαμπροπούλου, Α. Λούβη-Κίζη, Γ. Μέριανος, Κ. Παϊδας, Β. Πέννα, Ι. Πλεμμένος, G. Sanders, Ε. Σαράντη, Γ. Στείρης, Σ. Τρωϊάνος.

Οργανώθηκαν συνολικά τέσσερα Σεμινάρια σε αντίστοιχα εξάμηνα με την ακόλουθη θεματολογία:

- *Από την πόλη της ύστερης αρχαιότητας στη βυζαντινή πόλη: προσαρμογές και εξελίξεις (2003/4)*
- *Σταθμοί στην εξέλιξη των σχέσεων της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας με τη Δύση (2004/5)*
- *Όψεις της καθημερινότητας του βυζαντινού ανθρώπου (2004/5)*
- *Όψεις του δημόσιου βίου στο Βυζάντιο (2005/6)*

Στόχος των Σεμιναρίων ήταν η επιμόρφωση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, καθώς και εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Πελοποννήσου. Με τον τρόπο αυτό οι φοιτητές γνώρισαν και ανταλλάξαν απόψεις με συναδέλφους εκπαιδευτικούς. Η ανταπόκριση ήταν μεγάλη τόσο από την πλευρά των φοιτητών, όσο και από την πλευρά των εκπαιδευτικών της περιοχής. Οι διαλέξεις των σεμιναρίων έγιναν από διδάσκοντες του Τμήματος, αλλά και από προσκεκλημένους ειδικούς επιστήμονες από άλλα συναφή Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα της Ελλάδος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

- Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Διεθνούς Επιστημονικού Συμποσίου Χρήμα και Αγορά στην Εποχή των Παλαιολόγων, Χαλκίδα, Μάιος 1998
- Γενικός Γραμματέας της Οργανωτικής Επιτροπής του Α΄ Διεθνούς Συμποσίου Βυζαντινής Γλυπτικής, το οποίο συνδιοργανώθηκε από τη 2η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (Κυκλάδες-Αργοσαρωνικός) και τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, Αθήνα-Νάξος, Σεπτέμβριος 2000
- Μέλος της οργανωτικής επιτροπής της 2ης Αμφικτυονίας Εταιρειών και Συλλόγων Ιστορίας Ιατρικής & Ηθικής, Κως, Ιούνιος 2009.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής της Γ΄ Επιστημονικής Συνάντησης των Φίλων του Νομισματικού Μουσείου με τίτλο Το Νόμισμα στο Θεσσαλικό Χώρο, Βόλος, Μάιος 2001.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής της Δ΄ Επιστημονικής Συνάντησης των Φίλων του Νομισματικού Μουσείου με τίτλο Το Νόμισμα στα Δωδεκάνησα και τη Μικρασιατική τους Περαιά, Κως, Μάιος 2003
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής της ΣΤ΄ Επιστημονικής Συνάντησης των Φίλων του Νομισματικού Μουσείου με τίτλο Το Νόμισμα στην Πελοπόννησο, Αργος, Μάιος 2011.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου «ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ», Τρίπολη, Νοέμβριος 2012

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Συμμετοχή με εισηγήσεις και ανακοινώσεις στα ελληνικά ή αγγλικά σε περισσότερα από τριάντα (30) συνέδρια / συμπόσια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (1987-2014)

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Σημαντικός αριθμός διαλέξεων σε διάφορα Πανεπιστημιακά, Ερευνητικά και Πολιτιστικά Ιδρύματα και Σωματεία της ημεδαπής και αλλοδαπής, κατόπιν προσκλήσεων.

Η συμμετοχή με διαλέξεις σε εκδηλώσεις Σχολείων και πολιτιστικών Σωματείων της Πελοποννήσου και κυρίως της Καλαμάτας και του Νομού Μεσσηνίας γίνονται στο πλαίσιο ανάπτυξης του διαλόγου μεταξύ Πανεπιστημίου και Τοπικής Κοινωνίας.

Στο πλαίσιο των τοπικών εκδηλώσεων αναφέρονται ενδεικτικά οι εξής διαλέξεις:

Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας

- Βυζαντινοί εορτασμοί: Χριστούγεννα στο Ιερόν Παλάτιον, 2003
- Μαρτυρίες Φιλελλήνων και Περιηγητών για τον Απελευθερωτικό Αγώνα στην Μεσσηνία, 2004

Ένωση Φίλων Μουσικής Καλαμάτας «Αρμονία»

- Μάνα Παναγιά, 2010

Δήμος Κυπαρισσίας, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

- Οι μαρτυρίες περιηγητών για την περιοχή της Κυπαρισσίας μετά την Επανάσταση, 2004
- Παγκόσμια ημέρα Μνημείων, 2009

Σύλλογος Αποφοίτων του Γυμνασίου Κυπαρισσίας

- Σταθμοί στην εξέλιξη της εκπαίδευσης στην Κυπαρισσία, 2006

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A. Υπουργείο Πολιτισμού

- **Νομισματικό Μουσείο.** Από το 1991 συμμετοχή στις διαδικασίες μεταστέγασης του Μουσείου στο Γλίου Μέλαθρον καθώς, καθώς και στις εργασίες επανέκθεσης, που ολοκληρώθηκαν με την μόνιμη έκθεση του α' ορόφου τον Δεκέμβριο του 1998. Από το 1996 Τακτικό μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Υπουργείου Πολιτισμού για την *Αποκατάσταση και Μετατροπή του Γλίου Μελάθρου σε Νομισματικό Μουσείο* (1996-2011)
- **Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λάρισας.** Συνεργασία για την καταγραφή και αξιολόγηση της νομισματικής συλλογής Κ. Κοτσίλη, καθώς και για την μόνιμη έκθεσή της στο Μουσείο Υπάτης (1998-2003)
- **Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης.** Επιστημονική σύλληψη και επιστημονική επιμέλεια της εκθεσιακής ενότητας *Βυζαντινές δυναστείες* (2000)
- **Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Κυκλάδων – Αργοσαρωνικού.** Επιστημονική σύλληψη και επιστημονική επιμέλεια της φωτογραφικής έκθεσης *Από τις αιγινητικές αρχαϊκές χελώνες στους Φοίνικες του Καποδίστρια* (2001)
- **Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Κυκλάδων – Αργοσαρωνικού.** Σύλληψη, δημιουργία και συγγραφή εκπαιδευτικού προγράμματος με θέμα *Η τέχνη της γλυπτικής στα βυζαντινά χρόνια*. Το πρόγραμμα περιελάμβανε και πρωτότυπο επιτραπέζιο παιχνίδι με τίτλο *Ταξίδι του μαρμαρογλύπτη Ιωάννη* (2002)

B. Μουσείο Νεότερης Κεραμικής

- Σύλληψη, οργάνωση και επιστημονική επιμέλεια, σε συνεργασία με την Μπέττυ Ψαροπούλου, Έκθεσης με θέμα *Τσανάκ-Καλε, το κάστρο των αγγείων* (2005-2006)

Γ. Μουσείο Μπενάκη και σε συνεργασία με το Κοινωφελές Ίδρυμα Κοινωνικού & Πολιτιστικού Έργου (Κ.Ι.Κ.Π.Ε.)

- Σύλληψη, επιστημονική επιμέλεια και οργάνωση έκθεσης στο Μουσείο Μπενάκη με θέμα *Χαλκούς ένεκα αλλαγής. Ο άγνωστος κόσμος των χάλκινων νομισμάτων* (1.3.2006 – 30.4.2006)
- Επιστημονική επιμέλεια και οργάνωση έκθεσης τον Μάρτιο του 2008 στο Smithsonian Castle, Smithsonian Institution Building, Washington, D.C. με θέμα *Classically Greek: Coins and Banknotes from Antiquity to Today*, σε συνεργασία με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Υποδιεύθυνση Ιστορικού Αρχείου και τις αρμόδιες υπηρεσίες του Smithsonian
- Σύλληψη, επιστημονική επιμέλεια και οργάνωση έκθεσης τον Νοέμβριο του 2012 στη Fondation Martin Bodmer, Γενεύη, με τίτλο *Les mots et les monnaies*

Δ. Kunsthistorisches Museum – Münzkabinett, Βιέννη

- Σύλληψη, επιστημονική επιμέλεια και οργάνωση έκθεσης με τίτλο *Münzen und Poesie, Der Griechische Dichter Konstantinos Kavafis* (28.1.1006-31.3.2007), σε συνεργασία με τον καθηγητή Στέφανο Γερουλάνο και τον τότε Διευθυντή της Νομισματικής Συλλογής του εν λόγω Μουσείου καθηγητή Günther Dembski

Ε. Γεννάδειος Βιβλιοθήκη

- Σύλληψη, επιστημονική επιμέλεια και οργάνωση έκθεσης *Μνήμη Κ. Π. Καβάφη, 75 χρόνια από τον θάνατό του* (2008), σε συνεργασία με τον καθηγητή κ. Στέφανο Γερουλάνο

Στ. Βιβλιοθήκη Αλεξανδρείας

- Οργάνωση έκθεσης *Coins and Poetry – C.P. Cavafy*, σε συνεργασία με τον καθηγητή κ. Στέφανο Γερουλάνο (Μάρτιος 2009)

Ζ. Τράπεζα της Ελλάδος

- Σύλληψη και επιστημονική επιμέλεια της εκθεσιακής ενότητας *Χρήμα* στο Μουσείο της Τραπέζης

Η. ΕΡΤ (ΕΤ1)

- Επιστημονική σύμβουλος και συγγραφέας της παιδικής αρχαιολογικής εκπομπής με τίτλο *Αρχαιολογικά Παίζω και Μαθαίνω* (13 επεισόδια), η οποία προβλήθηκε από την ΕΤ1 (1994-96)

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

- Επιστημονική εποπτεία και επιμέλεια, σε συνεργασία με τον Ιωάννη Τουράτσογλου, του Καταλόγου του Νομισματικού Μουσείου, *Νομίσματα και Νομισματική*, Αθήνα 1996
- Γενική επιστημονική εποπτεία και επιμέλεια του *Sylloge Nummorum Graecorum. Greece 7. The KIKPE Collection of Bronze Coins. Vol. I*, Αθήνα 2012 (έκδοση Ακαδημίας Αθηνών, υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ενώσεως Ακαδημιών) σε συνεργασία με τον Γιάννη Στόγια.
- Γενική επιστημονική εποπτεία και επιμέλεια (éditeur en chef) του καταλόγου *Les mots et les monnaies, de la Grèce ancienne à Byzance*, Γάνδη 2012, ο οποίος συνοδεύει την ομόθυμη έκθεση στη Fondation Martin Bodmer, Γενεύη 2012-2013
- Γενική επιστημονική εποπτεία και επιμέλεια (editor in chief) του ίδιου καταλόγου στην αγγλική του έκδοση με τίτλο *Words and Coins, from Ancient Greece to Byzantium*, Γάνδη 2012
- Επιστημονική εποπτεία και επιμέλεια της έκδοσης *Ναός Περικαλλής. Ψηφίδες Ιστορίας και Ταυτότητας του Ναού των Αγίων Θεοδώρων Σερρών*, Σέρρες 2013

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

- **King's College** του Λονδίνου, **Visiting Senior Research Fellow** στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του King's College του Λονδίνου για τρία χρόνια (1.6.2009 – 1.6.2012)
- **Dumbarton Oaks Research Library and Collection, Byzantine Studies Program**
Από τον Ιούλιο 2015 υπεύθυνη, κατόπιν προσκλήσεως, για την οργάνωση και τη διδασκαλία στο πρόγραμμα Byzantine Coins and Seals Summer Program, σε συνεργασία με τον Dr Eric McGeer.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ / PUBLICATIONS

ΔΙΑΤΡΙΒΗ / DISSERTATION

Byzantine Monetary Affairs during the 8th, 9th, 10th and 11th Centuries, Oxford 1990 (αρ. κατάθεσης στην Bodleian Library: DPhil.c. 8813-4). Έχει αρχίσει η διαδικασία ψηφιοποίησης της διατριβής στο Oxford University Research Archive (ORA)

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ / MONOGRAPHS

- *Το Βυζαντινό Νόμισμα, Μέσο συναλλαγής και Έκφραση Αυτοκρατορικής Προπαγάνδας*, Λευκωσία 2002: Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου
- *Χαλκούς ένεκα αλλαγής, Ο άγνωστος κόσμος των χάλκινων νομισμάτων*, Αθήνα 2006: Μουσείο Μπενάκη, Κ.Ι.Κ.Π.Ε. (Τίτλος αγγλικής έκδοσης *Chalkous, for Everyday Dealings. The Unknown World of Bronze Coinage*, Athens 2006)

ΣΥΛΛΟΓΗ SYLLOGE NUMMORUM GRAECORUM

- *Sylloge Nummorum Graecorum. Greece 7. The KIKPE Collection of Bronze Coins, Vol. I*, Αθήνα 2012 (292 σελίδες, έκδοση Ακαδημίας Αθηνών, υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ενώσεως Ακαδημιών), σε συνεργασία με τον νομισματολόγο Γιάννη Στόγια (γενική επιστημονική εποπτεία και επιμέλεια Β. Πέννα)

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ / TREATISE

- *Η παραγωγή του νομίσματος: Από τις αιγινήτικες αρχαϊκές χελώνες στους φοίνικες του Καποδίστρια*, Αθήνα 2001 (75 σελίδες, έκδοση ΥΠΠΟ)

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ / COLLECTIVE EDITION

- *Σύνταγμα Βυζαντινών «Θησαυρών» του Νομισματικού Μουσείου*, Αθήνα 2002 (συνδημοσίευση με Μ. Οικονομίδου, Ι. Τουράτσογλου, Μ. Γαλάνη-Κρίκου, Η. Τσούρτη- Υπουργείο Πολιτισμού, Νομισματικό Μουσείο)
- *Münzen und Poesie, Der griechische Dichter Konstantinos Kavafis*, Μιλάνο 2006 (συνδημοσίευση με S. Geroulanos και G. Demski)

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΕΑΠ / TEXT BOOKS EAP

- 'Βυζαντινοί Θεσμοί', στο *Ελληνική Ιστορία*, τ. Β': *Βυζάντιο και Ελληνισμός* (έκδοση ΕΑΠ), Αθήνα 1999, 17-70
- 'Η Βυζαντινή Κοινωνία', στο *Ελληνική Ιστορία*, τ. Β': *Βυζάντιο και Ελληνισμός* (έκδοση ΕΑΠ), Αθήνα 1999, 71-93
- 'Ο δημόσιος, οικονομικός και κοινωνικός βίος των Βυζαντινών', στο *Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Ελλάδα Ι: Από την Αρχαιότητα έως και τα Μεταβυζαντινά Χρόνια*, τ. Β', (έκδοση ΕΑΠ), Πάτρα 2001, 17-204

ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ κ.λπ. / ARTICLES

- « Θησαυρός νομισμάτων του αι. μ.Χ. από την περιοχή Θηβών », *ΑΕ* 1979, σ. 200-213
- « Νομίσματα ανασκαφών Φιλίππων », *ΑΔ* 32 (1977), σ. 39-65
- « Ψηφιδωτό δάπεδο από τη Χίο », *Φιλοτεχνικός Σύλλογος*, Χίος 1983, σ. 5-15
- « Βυζαντινά νομίσματα από τη Χίο », *Περιηγητική Χίου*, Χίος 1983, σ. 3-14
- « Παλαιοχριστιανική και Βυζαντινή Χίος » στο : Τ. Μανδάλια (επιμ.), *Χίος. Ιστορία και Τέχνη*, Χίος 1988, σ. 51-78: Νομαρχία Χίου -Σύλλογος Φίλων του Αρχαιολογικού Μουσείου Χίου.
- « Θησαυρός χάλκινων υστερορωμαϊκών νομισμάτων από νεκροταφείο της Αθήνας » στο: *Η καθημερινή ζωή στο Βυζάντιο (Πρακτικά Α' Διεθνούς Συμποσίου Αθήνα, 15-17/9/1988)*, Αθήνα 1989, σ. 261-277: ΚΒΕ/Ε.Ι.Ε.

- « Byzantine lead seals from Chios and Lesbos », *Studies in Byzantine Sigillography* 2 (1990), σ. 163-170
- « Το Βυζάντιο και οι λαοί της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης: Η νομισματική μαρτυρία (8ος - 11ος αι. μ.Χ.) », *Ιστοριογεωγραφικά* 3 (1989-1990), Θεσσαλονίκη 1991, σ. 51-97
- « Το νομισματοκοπέιο της Θεσσαλονίκης στα Βυζαντινά Χρόνια » στο Α. Παλιούρας (επιμ.), *Μακεδονία: Αρχαιολογία - Πολιτισμός*, τ. 2, Αθήνα, 1993, σ. 157-175
- « Η νομισματοκοπία της Λήμνου », *Αρχαιολογία* 50 (Μάρτιος 1994), σ. 38-43
- « The island of Oroni in the Argolid: Bishopric and administrative center », *Studies in Byzantine Sigillography* 4 (1995), σ. 163-173
- « Υστερορωμαϊκά νομίσματα από την περιοχή Σερρών », *Σερραϊκά Χρονικά* 12 (1996), σ. 77-84
- « Ανδρόνικος Α΄ Κομνηνός: Νομισματικά παραλείπομενα », *Αφιέρωμα στη Μάντω Οικονομίδου, Χαρακτήρ*, Αθήνα 1996, σ. 231-242
- « Η ζωή στις Βυζαντινές πόλεις της Πελοποννήσου: η νομισματική μαρτυρία (8ος-12ος αι. μ.Χ.) », *Μνήμη Martin J. Price*, Αθήνα 1996, σ. 195-288: Ελληνική Νομισματική Εταιρεία
- « Βυζαντινό νόμισμα και παραχαράκτες » στο Σ. Τρωϊάνος (επιμ.), *Έγκλημα και Τιμωρία στο Βυζάντιο*, Αθήνα 1997, σ. 273-294: Ίδρυμα Γουλανδρή-Χόρν
- « Η εξάπλωση του Ελληνισμού και η νομισματοκοπία των αποικιών » στο Ι. Τουράτσογλου, Β. Πέννα (επιμ.), *Νομίσματα και Νομισματική*, Αθήνα 1996, σ. 123-156: ΥΠΠΟ / Νομισματικό Μουσείο Αθηνών
- « Τα Νομίσματα της Χάρτας του Ρήγα », στο: *Η Χάρτα του Ρήγα*, Έκδοση Επιστημονικής Εταιρείας Μελέτης Φερών - Βελεστίνου - Ρήγα με την υποστήριξη της Ακαδημίας Αθηνών, Αθήνα 1998, σ. 93-148.
- « Η εκκλησία των Σερρών (11ος-12ος αι.): Η μαρτυρία των μολυβδόβουλλων », *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου Οι Σέρρες και η περιοχή τους. Από την Αρχαία στην Μεταβυζαντινή Κοινωνία, Σέρρες 29 Σεπτ. - 3 Οκτ. 1993*, τ. 2, Σέρρες 1998, σ. 491-500
- « Εικονογραφικά βυζαντινών μολυβδοβούλλων: Ο αυτοκράτορας, η εκκλησία, η αριστοκρατία », *ΔΧΑΕ*, 1998 (Μνήμη Δ. Πάλλα), Αθήνα 1999, σ. 261-273
- « Κατάσχεση Κομοτηνής: μελέτη στην κοπή και στην κυκλοφορία των υπερπύρων του Ανδρονίκου Β΄ » στο: *Ο Μανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του*, Αθήνα 31 Οκτωβρίου – 1 Νοεμβρίου 1997, Αθήνα 1999, 159-176: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
- « Η νομισματοκοπία της Κυπαρισσίας κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους, Μια διαδρομή στην ιστορία και την αρχαιολογία της πόλης », *Μεσσηνιακά Χρονικά* 1 (1999), σ. 185-211
- « The Ayies Paraskies/1962 hoard », *Revue Numismatique* 154 (1999), σ. 195-210
- « Η απεικόνιση της Θεοτόκου στα νομίσματα και τα μολυβδόβουλλα » στο: Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Μήτηρ Θεού. Απεικονίσεις της Παναγίας στη βυζαντινή τέχνη*, Αθήνα 2000, 209-217 (και σε αγγλική μτφρ.)
- « Βυζαντινό νόμισμα και λατινικές απομιμήσεις », *Τεχνογνωσία στη Λατινοκρατούμενη Ελλάδα* (Πρακτικά Ημερίδας, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, 8 Φεβρουαρίου 1997), Αθήνα 2000, σ. 7-21
- « Η απεικόνιση του Αγίου Δημητρίου σε νομισματικές εκδόσεις της Θεσσαλονίκης (11ος-14ος αι.) », *Οβολός* 4, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 195-210
- « Η νομισματοκοπία της Χίου: σύντομη ιστορική αναδρομή », στο τόμο *Χίος τ' έναλος πόλις Οινόπιονος*, Χίος 2000, σ. 289-299
- « Νομισματικές νύξεις για τη ζωή στις Κυκλάδες κατά τον 8ο και 9ο αι. », στο Ελ. Κουντουρά (επιμ.), *Οι Σκοτεινοί Αιώνες του Βυζαντίου (7ος-9ος αι.)*, Αθήνα 2001, 399-410: εκδ.ΕΙΕ/ΙΒΕ
- « Νομισματική κυκλοφορία στην Ηλεία κατά τη Βυζαντινή περίοδο », στο Π. Θέμελης – Β. Κόντη (επιμ.), *Πρωτοβυζαντινή Μεσσήνη και Ολυμπία, Αστικός και αγροτικός χώρος στη Δυτική Πελοπόννησο* (Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου, Αθήνα 29-30 Μαΐου 1998), Αθήνα 2002, σ. 229-237
- « Numismatic Circulation in Corinth from 976 to 1204 » στο: Α. Laiou (ed.), *The Economic History of Byzantium From the Seventh through the Fifteenth Century*, Dumbarton Oaks Research Library and Collection, Washington, D.C. 2002, σ. 655-658
- « Βυζαντινό νομισματικό σύστημα: παραγωγή και κυκλοφορία », στο: *Η Ιστορική Διαδρομή της Νομισματικής Μονάδας στην Ελλάδα* (Ε.Ι.Ε, Επιστήμης Κοινωνία/Ειδικές Μορφωτικές Εκδηλώσεις), Αθήνα 2002, σ. 65-84

- « Χρήμα και αγορά στην εποχή των Παλαιολόγων (13^{ος}-15^{ος} αι.) », στο Ν. Μοσχονάς (επιμ.), *Χρήμα και Αγορά στην Εποχή των Παλαιολόγων* (Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο, Χαλκίδα, 22-24 Μαΐου 1998, Ε.Ι.Ε./Ι.Β.Ε), Αθήνα 2003, σ. 374-384
 - « Ο θησαυρός Παλαιοθεολόγου Μελιβοίας/1988: μελέτη της κυκλοφορίας χρυσών υπέρπυρων της δυναστείας των Κομνηνών στον ελλαδικό χώρο », *Οβολός* 7, Αθήνα 2004, σ. 363-408 (συνδημοσίευση με τον Ιω. Τουράτσογλου)
-
- « The Final Phase of Byzantine Coinage: Iconography, minting and circulation » στο *550th Anniversary of the Istanbul University International Byzantine and Ottoman Symposium (XVth Century)*, 30-31 May 2003, Istanbul 2004, σ. 309-324
-
- « Zoe's lead seal: female invocation to the Annunciation of the Virgin » στο Μ. Vassilaki (ed.), *Images of the Mother of God, Perceptions of the Theotokos in Byzantium*, Aldershot 2005, σ. 175-179
 - « Vienna and Enlightenment: The case of Rigas Velestinles » στο Η. Kroll (ed.) *Austrian-Greek Encounters over the Centuries, History - Diplomacy - Politics - Arts - Economics*, Innsbruck 2007, σ. 139-146
 - « Γλυπτά μεταβατικών χρόνων από τη βασιλική του θεάτρου της αρχαίας Μεσσηνίας » στο Ch. Pennas, K. Vanderheyde (eds), *BCH Supplément 49, La Sculpture Byzantine VIIe – XIIIe siècles*, Αθήνα 2008, σ. 375-392: École Française d' Athènes (σε συνεργασία με Α. Λαμπροπούλου και Η. Αναγνωστάκη)
 - « Νομίσματα από το χώρο της βόρειας επέκτασης του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου », *Ηράκλειο. Η Αγνώστη Ιστορία της Αρχαίας Πόλης*, Ηράκλειο 2008, σ. 205-211
 - « Θησαυρός Πάρου/1999, επανεξέταση των πιστών απομιμήσεων », στο *Κερμάτια Φιλίας. Τιμητικός τόμος για τον Ιωάννη Τουράτσογλου*, τ. 1. Νομισματική - Σφραγιστική, Αθήνα 2009, σ. 507-515
 - « Μεσσηνία, Ιστορική Διαδρομή: από το Βυζάντιο στα Χρόνια της Εθνικής Ανεξαρτησίας », στο *Χριστιανική Μεσσηνία, Μνημεία και Ιστορία της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας*, Αθήνα 2010, σ. 31-77
 - « Κοινωνία και Οικονομία στο Αιγαίο κατά τους βυζαντινούς χρόνους (4ος-12ος αιώνας) », *Οβολός* 9, Αθήνα 2010, σ. 11-43
 - « Μικρός θησαυρός σολιδών Θεοδοσίου Β' από την πόλη της Χίου: Μελέτη για τη νομισματική κυκλοφορία στην περιοχή κατά τον 4ο και 5ο αιώνα μ.Χ. », *Οβολός* 9, Αθήνα 2010, σ. 45-60
 - « Ancient Greek Coins on Greek Banknotes », στο *Fourth International Forum of the Calligraphy, Writing and Inscriptions in the World throughout the Ages. Coins in the World*, Abgadiyat 5 (2010), σ. 50-61
 - « Reassessing the gold coinage of Basil I: the testimony of an unknown Byzantine "pattern" coin », στο *Mélanges Cécile Morrisson, Travaux et Mémoires* 16 (2010), σ. 663-673
 - « Χρήμα και αγορά στην Αχαΐα κατά τον δέκατο τρίτο αιώνα: η μαρτυρία των νομισματικών θησαυρών », στο Ε. Σαράντη (επιμ.), *Πρακτικά συνεδρίου Φραγκοκρατία - Βενετοκρατία - Α' Τουρκοκρατία*, Πάτρα 2012, σ. 87-111
 - « Two rare Byzantine lead seals: a contribution to iconographic and administrative matters », στο J.-C. Cheynet & C. Sode (eds), *Studies in Byzantine Sigillography* 11 (2012), σ. 143-152
 - « Coins and Words. Perception and Metaphor » στο V. Penna (επιμ.), *Words and Coins, from Ancient Greece to Byzantium*, Gent 2012, 13-18 (Το άρθρο εμπεριέχεται και στην γαλλική έκδοση *Les mots et les monnaies, de la Grèce ancienne à Byzance* με τον τίτλο « Monnaies et mots. Perception et Métaphore »)
 - « Glimpses of the Past: Coin Issues of the Illustrious Men » στο V. Penna (επιμ.), *Words and Coins, from Ancient Greece to Byzantium*, Gent 2012, 39-52. (Το άρθρο εμπεριέχεται και στην γαλλική έκδοση *Les mots et les monnaies, de la Grèce ancienne à Byzance* με τον τίτλο « Éclats du passé: les émissions monétaires des hommes illustres »)
 - « Κύθηρα. Ο Άγιος Γεώργιος στο Βουνό, η μαρτυρία των νομισμάτων και των σφραγίδων », στο Ι. Σακελλαράκης (επιμ.), *Κύθηρα. Ο Άγιος Γεώργιος στο Βουνό* Αθήνα 2013, σ. 421-462
 - « Οι Σέρρες και ο Ναός των Αγίων Θεοδώρων. Ιστορικά και Αρχαιολογικά Τεκμήρια (4ος-12ος αι.) », στο Β. Πέννα (επιμ.), *Ναός Περικαλλής. Ψηφίδες Ιστορίας και Ταυτότητας του Ναού των Αγίων Θεοδώρων Σερρών*, Σέρρες 2013, σ. 104-124

- « Μη θρησκευτικές παραστάσεις σε βυζαντινές μολύβδινες σφραγίδες (10ος αιώνας): Καταβολές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις » στο Γ. Ξανθάκη-Καραμάνου (επιμ.), *Η πρόσληψη της Αρχαιότητας στο Βυζάντιο, κυρίως κατά τους Παλαιολόγειους Χρόνους*, Αθήνα 2014, σ. 275-297
- « Michael and Theophilos: re-examination of the coinage of the ninth-century », στο E. Oberländer-Târnoveanu, J. Baker (eds), *Coinage in the Balkans 40 Years on. Papers in Honour of D. M. Metcalf* (υπό έκδοση)
- « Κοινωνία και Οικονομία στην Πελοπόννησο κατά τους βυζαντινούς χρόνους (5ος-12ος αιώνας) (υπό εκτύπωση στο *BCH Supplément*)

ΛΗΜΜΑΤΑ ΣΕ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- *Βυζαντινό Μουσείο, Τα Νέα Αποκτήματα (1986-1996)*, Αθήνα 1997, σ. 176-186
- *Η Πόλη κάτω από την Πόλη, Ευρήματα από τις ανασκαφές του Μητροπολιτικού Σιδηροδρόμου των Αθηνών*, Ίδρυμα Ν.Π. Γουλανδρή/Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Φεβρουάριος 2000 - Δεκέμβριος 2001, Αθήνα 2000, σ. 189 (και στα αγγλικά)
- *Μυστήριο Μέγα και Παράδοξον*, Αθήνα, Βυζαντινόν και Χριστιανικόν Μουσείον 28 Μαΐου - 31 Ιουλίου 2001, Αθήνα 2002, σ. 252-263 (και στα αγγλικά)
- *Η τέχνη της γλυπτικής στα βυζαντινά χρόνια*
- *Το ταξίδι του μαρμαρογλύπτη Ιωάννη*

Τα δύο παραπάνω φυλλάδια αποτελούν συνοδευτικό υλικό για εκπαιδευτικό πρόγραμμα στον Πύργο Γλέζου της Χώρας Νάξου

VASILIKI (VASSO) PENNA

brief Curriculum Vitae

Vassiliki Penna is an Associate Professor of Byzantine History, Byzantine Numismatics and Sigillography at the Department of History, Archaeology and Cultural Heritage Management, University of the Peloponnese. She studied Archaeology and History of Art at the Aristotle University of Thessaloniki and she received her D.Phil. from the University of Oxford, UK, Wolfson College (Faculty of Modern History, Department of Medieval History), where she studied with a scholarship from the Onassis Foundation (Dissertation title: Byzantine Monetary Affairs during the 8th, 9th, 10th and 11th centuries, Supervisor D.M. Metcalf)

From 1974 to 1998 she has served in the Archaeological Service of the Hellenic Ministry of Culture in Eastern Macedonia and Thrace, in the islands of Northeastern Aegean (Chios, Lesbos, Lemnos) and in the Numismatic Museum, Athens, where in 1994 she was appointed as a Deputy Director. During her tenure in the Archaeological Service she participated in excavations, reconstructions, museological assignments, as well as in research programmes and in the organization of scientific conferences.

She has taught Byzantine History and Art (1998-2006) in acknowledged exchange programmes in public universities in the United States (Penn State University, AHA, UCLA) and Byzantine Numismatics in seminars organized by the National Research Foundation / Institute of Byzantine Research (1991-2005, 2011-2014). She has cooperated with the Open University of Greece as an Academic Supervisor, as a reviewer and as a writer of *Byzantium and Hellenism* and *Public and Private Life in Byzantine and Postbyzantine World*. She has also taught the thematic unity “Byzantine and Western World” at the same institution (2000-2004). Furthermore, she has been a member of PhD examination committees in the Universities of Oxford and Sorbonne.

In 2006 she was elected Assistant Professor at the Department of History, Archaeology and Cultural Heritage Management of the University of the Peloponnese; in 2013 she was elected Associate Professor in the said University.

She has given a series of seminars and lectures at the National Research Foundation and the Universities of Oxford, Athens, Ioannina and Corfu. She has also presented papers in scientific and cultural organisations: UNESCO, Oxford, Gennadios Library, Goulandris-Horn Foundation, National Bank Cultural Foundation, Bank of Cyprus Cultural Foundation, Society of Friends of the Numismatic Museum, Society of Postgraduate Students of Archaeology, University of Athens, Society of Friends of the National Archaeological Museum, Society of Onassis Foundation Scholars, Society of Friends of the Museum of Byzantine Culture in Thessaloniki, etc.

She has participated in many conferences in Greece and abroad and she has over 50 scientific publications (individual studies, articles, dictionary entries and exhibition catalogues), which are included in the bibliographical presentations of the *Byzantinische Zeitschrift* journal — see CV Greek version.

She has also curated several exhibitions, with particular focus on the employment of coins: Athens (Benaki Museum, Gennadeion, National Bank of Greece), Thessaloniki (Tellogleion), Washington, DC (Smithsonian), Vienna (Kunsthistorisches Museum), Alexandria (Bibliotheca Alexandrina), Geneva (Fondation Martin Bodmer).

Distinctions: Visiting Senior Research Fellow in the Department of Byzantine and Modern Greek Studies of King’s College, London, for three years (2009-2013); Dumbarton Oaks Research Library and Collection, Byzantine Studies Program, Coins and Seals Summer School (July 2015).

Research and teaching interests: Social, Economic and Monetary History of Byzantium; Byzantine prosopography and genealogy; Byzantine diplomacy; Byzantine civilization; Relations between Byzantium and the West; Historical geography; Iconography of Byzantine art based on numismatics and sigillography; Economic and monetary history of ancient Greece; History of money.